

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2019-2023

SGP

GEZOND IDEE !

**VOOR EEN GEZONDE
PROVINCIE UTRECHT!**

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2019-2023

PROVINCIALE STATEN VERKIEZINGEN

INLEIDING

Je bestuurt een provincie niet zomaar. En zeker de provincie Utrecht als kern van Nederland niet. Als er de afgelopen periode één ding duidelijk is geworden in de Provinciale Staten is het wel deze. Majeure projecten eindigen in politieke moerassen (Uithoflijn), dorpen raken in complete verwarring om een ondertunneling (Maarsbergen), integriteitsonderzoeken vinden plaats naar het handelen van de Provincie en klap op de vuurpijl is de opschorting van betalingen door Binnenlandse Zaken. Vooral het gebrek aan fijngevoeligheid in contact met inwoners en betrokken partijen is schrijnend. Een provincie bestuur je niet zomaar.

Dat kán anders en dat móet anders. We moeten naar een gezonde provincie Utrecht! Niet wegduiken voor de gevolgen van een rammelend integriteitsbeleid, maar de organisatie op orde brengen. Geen ongezonde stedelijke overheersing, maar een gezonde, sterke regio. Geen eenzijdige focus op de stad, maar oog voor de vitaliteit van onze kernen. In het voorliggend verkiezingsprogramma laten wij zien welke punten wij graag aan willen pakken. Grote uitdagingen en transities komen op de provincie af. Denk aan de energietransitie (waarin we een eerlijk geluid van het gezonde verstand laten horen), woningbouwopgaven (waarin wij een rol zien voor (kleine) kernen), toename van mobiliteitsvraag en een toenemende druk op de landbouw.

We vatten dit samen in vijf speerpunten die ruimte bieden:

- **Een gezond provinciaal bestuur:** Wij staan voor een provinciaal bestuur dat open staat voor initiatieven van onderaf uit bewoners en gemeenten. Integriteit en een solide bestuur geven ruimte om weer terug te keren naar de kern van waar het politiek bestuur voor bedoeld is: het beste zoeken voor iedere inwoner.
- **Gezond wonen:** Woningbouw is wat ons betreft niet alleen weggelegd voor de steden of binnenstedelijk gebied. Ook kernen als Kamerik, Langbroek en Maartensdijk krijgen de ruimte om te groeien.
- **Gezond voedsel:** Agrarische bedrijven worden onnodig in de hoek gezet waar de klappen vallen. Wij staan voor de agrarische sector en innoveren graag samen met die sector naar een sector met toekomstperspectief. Daarbij zijn we voor aanpassingen met draagvlak, maar niet voor gedwongen sanering van boerderijen.
- **Duurzaamheid met gezond verstand:** In het oververhitte energie- en klimaatdebat pleit de SGP voor ruimte voor gezond boerenverstand. Eerst inzetten op terugbrengen van de energiebehoefte, dan duurzaam opwekken middels nieuwe innovatieve technieken als Thoriumcentrales. Windmolens en zonnepanelen bieden onvoldoende soelaas om ons te voorzien van voldoende energie.
- **Gezonde mobiliteit:** Wij zetten in op een eerlijke bereikbaarheid van mobiliteit voor iedere inwoner. Géén onnodige files, adequate aanpak van knelpunten zoals de Rijnbrug,

Maarsbergen en de N201, vergroting van het fietsnetwerk en géén onnodige sanering van rendabele buslijnen. Al met al een gebalanceerd verhaal. We onderzoeken de betaalbaarheid van het OV en komen met oplossingen om hoogwaardig OV betaalbaar te houden.

De SGP gaat voor een gezonde provincie Utrecht.

Dit doen we vanuit Gods Woord. Vanuit geloof dat God alles regeert en het provinciaal bestuur heeft gegeven om voor orde en rust te zorgen in de samenleving. We hopen als provinciale SGP-fractie ook na de verkiezingen bij te dragen aan het besturen van de provincie naar Gods geboden.

De SGP gaat voor de kern, u toch ook?

Stem SGP!

Bertrick van den Dikkenberg, lijsttrekker

SGP

GEZOND IDEE!

FUNDAMENT OP ORDE

Om de provinciale (kern)taken op een goede manier uit te kunnen voeren, moet het fundament op orde zijn. Dat betekent een integere organisatie met oren en ogen voor wat er in de maatschappij gebeurt. Daarnaast horen ook een goede samenwerking met gemeenten en waterschappen en een degelijke financiële basis bij dat fundament. De afgelopen periode is te vaak gebleken dat er van alles mis is met het fundament onder onze provinciale organisatie. Dat moet anders. Integriteit, transparantie en ruimte voor burgerparticipatie zijn fundamenteel voor een goed functionerend overheidsorgaan. Het provinciale bestuur moet de regie in eigen huis weer terug zien te krijgen.

Plaats provinciale organisatie

De SGP waardeert de provincie als bestuurlijke tussenlaag tussen Rijk, gemeenten en waterschappen. Wij zijn niet voor een eventuele (van bovenaf opgelegde) fusie van de provincie Utrecht met een of meerdere andere provincies. Om het draagvlak voor de provincie te behouden, moet de provincie Utrecht zich wat de SGP betreft beperken tot haar kerntaken en haar toegevoegde waarde laten blijken door deze taken op een goede manier uit te voeren. Dit betekent dat er minder wordt ingezet op provinciale regelgeving en meer op een goede en open samenwerking met gemeenten en waterschappen. De komst van de Omgevingswet vraagt hierin ook om een cultuurverandering. De gedachte achter die wet is namelijk dat burgers meer verantwoordelijkheid krijgen voor hun eigen leefomgeving en dat de primaire eindverantwoordelijkheid hiervoor niet bij de provincie ligt, maar bij de gemeenten. Wat de SGP betreft worden alle gemeenten gelijk behandeld. De afgelopen jaren is er wat ons betreft te veel aandacht gegaan naar de grote steden (vooral Utrecht) en te weinig naar kleinere gemeenten als Oudewater en Lopik. Ook het Europees niveau is onderdeel van de bestuurlijke samenwerking. De SGP staat niet afwijzend tegenover samenwerking op dit niveau, mits dit niet ten koste gaat van de eigen zelfstandigheid. Daarbij moet het nut van zo'n samenwerking natuurlijk altijd opwegen tegen de kosten. Voordat overleg op deze schaal wordt aangegaan, moet helder zijn dat dit voldoende concrete resultaten oplevert voor de provincie Utrecht.

Concreet

- ▶ Geen opschaling van de provincie.
- ▶ Er wordt gesnoeid in provinciale regels.
- ▶ De provincie mengt zich in principe niet in gemeentelijke initiatieven.
Alleen als er evident sprake is van provinciaal belang kan van deze stelregel worden afgeweken. Dit sluit ook aan bij de gedachte achter de Omgevingswet.
- ▶ De provincie moet een positieve grondhouding hebben tegenover wensen van gemeenten.
- ▶ Deze worden wel afgewogen tegen de bredere provinciale belangen.
- ▶ De provincie Utrecht telt 26 gemeenten. Die worden allemaal gelijk behandeld.
- ▶ Burgerinitiatieven binnen de provinciale kerntaken worden in beginsel gesteund en gefaciliteerd.

- ▶ Samenwerking op Europees niveau is alleen wenselijk als het belang van de provincie hiermee direct is gediend.

Integere overheid

De SGP ziet de overheid als 'Gods dienaars', een door God gegeven instrument om het land te besturen. In Nederland kennen wij de rechtstaat, een groot goed waarop we zuinig moeten zijn. De overheid staat zelf voor haar regels en houdt daar rechtvaardig de hand aan. Een betrouwbare overheid is in de ogen van de SGP ook een overheid die vanuit een vast principe handelt. Alleen zo kan de burger vertrouwen hebben in het bestuur. De burgers in de provincie moeten kunnen rekenen op vertegenwoordigers die staan voor hun zaak en betrouwbaar en integer zijn. Politici moeten handelen vanuit het besef dat ze een ambt bekleden en dus een voorbeeldfunctie hebben. Hun integriteit mag niet ter discussie staan. Dit geldt ook voor de ambtenaren. Binnen de provinciale organisatie moet men bedacht zijn op mogelijke ondermijning. Er moet op integer handelen worden getoetst door signalen binnen de organisatie te delen. Het is bovendien belangrijk dat er voldoende capaciteit en geld is voor BIBOB-toetsing. Met deze toetsing onderzoekt de provincie of de kans groot is dat de vergunning, subsidie of aanbesteding wordt misbruikt voor bijvoorbeeld het witwassen van geld en wordt niet-integer handelen binnen en buiten de organisatie bestreden. Het spreekt voor zich dat een overheid moet voldoen aan wet- en regelgeving. Het is wat ons betreft daarom onbestaanbaar dat onze provincie verschillende wetten niet naleeft. Schrijnend voorbeeld daarvan is de chaos op informatieveiligheid. Ondanks een alarmerend rapport van de Rekenkamer is er weinig vooruitgang geboekt. Ditzelfde geldt voor de bescherming van privacy. Na invoering van de AVG moest nog worden gewerkt aan de oude Wet Persoonsgegevens. De provinciale organisatie moet wat ons betreft zo snel mogelijk orde op zaken stellen voor wat betreft de informatieveiligheid en daarnaast zo snel mogelijk voldoen aan de AVG.

Concreet:

- ▶ Onze politici vertonen voorbeeldgedrag en hun integriteit staat niet ter discussie.
- ▶ Het provinciale integriteitsbeleid wordt volgens de wettelijke voorschriften vormgegeven en nauwkeurig nageleefd.
- ▶ Er wordt capaciteit beschikbaar gesteld om BIBOB-onderzoeken uit te voeren in het kader van integriteit en het delen van signalen over ondermijning.
- ▶ De informatieveiligheid van de provincie moet op orde zijn en de provincie moet zo snel mogelijk voldoen aan de AVG.

Open en in verbinding

De SGP staat voor een open overheid, waarbij de inbreng van burgers wordt gewaardeerd en meegenomen. Dat begint heel eenvoudig met het tijdig beantwoorden van brieven die binnenkomen van bezorgde inwoners. Nog te vaak blijven zulke brieven tijdenlang liggen. De invoering van de Omgevingswet gaat gepaard met veelbelovende lofzangen op participatie en een terugtredende overheid. De SGP pleit ervoor dat het niet bij mooie woorden blijft, maar dat er de komende jaren daadwerkelijk sprake zal zijn van meer openheid voor ideeën en initiatieven vanuit de bevolking. Beleid moet niet achter een bureau van het provinciehuis aan de Archimedeslaan worden bedacht, maar opgehaald worden uit de samenleving. Uiteraard is het aan het provinciale bestuur om daarbij de individuele belangen af te wegen tegen provinciebrede belangen. Precies hetzelfde geldt voor de relatie met gemeenten. Nog te vaak is er de afgelopen jaren sprake geweest van een paternalistische houding van ons provinciale bestuur. Ook daarin moet gestreefd worden naar een meer open houding. Bij provinciale (mobiliteits)projecten krijgen betrokkenen de keuze uit verschillende scenario's, waarbij de provincie vooraf duidelijke kaders meegeeft. Burgers worden pas echt serieus genomen als ze een zekere mate van eigen verantwoordelijkheid krijgen. Bij complexe maatschappelijke thema's, zoals de wenselijkheid van zonneweides of de invulling van ons buitengebied, besteedt de provincie de voorbereiding van besluitvorming uit aan relevante burgergroepen. Uiteraard is het aan de provincie om vooraf kaders mee te geven, te besluiten wie wel en niet aan die tafel thuishoren en uiteindelijk het besluit te nemen.

Concreet:

- ▶ Brieven aan het provinciale bestuur worden zo snel mogelijk beantwoord, met afschrift aan Provinciale Staten.
- ▶ Bij provinciale (mobiliteits)projecten wordt aan de voorkant ingezet op een open burgerparticipatie, met reële inbreng en een concreet verwachtingenmanagement.
- ▶ Het meedenken van burgers wordt niet tegengewerkt en ontmoedigd, maar juist gestimuleerd en gefaciliteerd.
- ▶ Bij complexe maatschappelijke thema's krijgen groepen betrokken burgers in toenemende mate inspraak in de voorbereiding van besluitvorming.
- ▶ Bij de opstelling van de Omgevingsvisie wordt de gemeentelijke inbreng op waarde geschat en meegenomen.
- ▶ Bij de implementatie van de Omgevingswet wordt nadrukkelijk gekozen voor een meer open houding richting inwoners en gemeenten.

Financieel solide – Inkomsten en uitgaven

De geldmiddelen van de overheid worden opgebracht door de belastingbetaler. Het is goed om daar bij iedere uitgave die gedaan wordt weer bij stil te staan. Bij dreigende tekorten moet daarom ook niet meteen worden gegrepen naar het middel van belastingverhoging,

maar moet eerst gezocht worden naar mogelijk bezuinigingen. Goed uitgangspunt daarbij is dat de provincie zich moet focussen op haar kerntaken. De opcenten op de motorrijtuigenbelasting mogen niet functioneren als melkkoe, maar moeten zo veel mogelijk worden besteed aan de infrastructuur. Op dit moment komt veel meer geld binnen via de opcenten dan er wordt uitgegeven aan autowegen. De provinciale opcenten zijn daarom toe aan een alternatief. Te denken valt aan een algemene vorm van mobiliteitsbelasting. Wat de uitgaven betreft, zijn er investeringen en subsidies. Voor investeringen gelden de algemene uitgangspunten van soberheid, efficiëntie en doelmatigheid. Subsidies aan instellingen zijn naar hun aard aanvullend op andere inkomstenbronnen. Een revolverend fonds (waarbij de door de overheid beschikbaar gestelde financiering later weer terugkomt) heeft de voorkeur boven een reguliere subsidie. Wanneer er toch sprake is van een reguliere subsidie, dan wordt er bij voorkeur gekozen voor budgetfinanciering met concrete prestatieafspraken. Jaarlijks dient verantwoording plaats te vinden over de verstrekte subsidies en bereikte resultaten. De subsidies worden zo mogelijk jaarlijks geëvalueerd en getoetst op doelmatigheid en doeltreffendheid. Steeds weer moet rekening gehouden worden met de risico's van subsidiering van het bedrijfsleven en wordt bewaakt dat subsidies passen binnen de kaders van de wet markt en overheid. De SGP zal bij subsidiëring ook principiële noties betrekken, zoals zondagsrust, eerbaarheid etc.

Concreet:

- ▶ Om de lasten voor de burger zo laag mogelijk te houden, wordt ingezet op een sober financieel beleid.
- ▶ De begroting is structureel sluitend.
- ▶ Bij dreigende tekorten moet eerst worden gezocht naar bezuinigingen en een sterkere focus op de provinciale kerntaken.
- ▶ De provincie Utrecht moet binnen het Interprovinciaal Overleg (IPO) het voortouw nemen om te komen tot een alternatief voor de provinciale opcenten.
- ▶ Zolang we nog werken met de opcenten, worden deze in principe hooguit trendmatig verhoogd, met een maximum van het inflatiepercentage.
- ▶ Subsidies moeten bijdragen aan de provinciale doelen en worden zo mogelijk jaarlijks geëvalueerd op nut en noodzaak.
- ▶ Een revolverend fonds heeft de voorkeur boven een reguliere subsidie; een budgetfinanciering met concrete prestatieafspraken boven een algemene subsidie.
- ▶ Identiteitsgebonden instellingen worden op dezelfde manier behandeld als algemene instellingen.

Financieel solide - Meerjarenbegroting

De provinciale overheid moet als een goed rentmeester op een verantwoorde manier omgaan met het geld van de Utrechtse belastingbetaler. Een sluitende meerjarenbegroting moet daarom hét uitgangspunt zijn voor een degelijk financieel beleid. Het totale inkomsten- en uitgavenpakket van de provincie moet ook altijd financieel in balans zijn én beleidsmatig doordacht en verantwoord. De doelmatigheid van de uit te geven gelden moet voortdurend getoetst worden aan de hand van vier aspecten: (wettelijke) noodzakelijkheid, nuttigheid, doelmatigheid en wenselijkheid. Voor het opstellen van een sluitende meerjarenbegroting moet het voorgenomen beleid worden vertaald in SMART-indicatoren (dus specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden). Daarmee moet duidelijk worden wat we willen bereiken (uitkomst), wat we ervoor gaan doen (prestaties) en wat het mag kosten. Deze indicatoren zijn kaderstellend en vormen de basis voor verantwoording in rapportages. Bij dit beleid hoort een deugdelijk financieel controlesysteem voor de bewaking, met aandacht voor de efficiëntie en effectiviteit van de provinciale organisatie. Het is dan ook onbestaanbaar dat er bij meerdere grote (mobiliteits)projecten is gewerkt met PM-posten (een nader in te vullen post waar dus geen concrete financiering voor is opgenomen), zonder dat Provinciale Staten hierin werden gekend. Voor nu is er daarom een screening nodig van alle grote projecten op PM-posten en voor de toekomst wordt er transparantie verwacht over opgenomen PM-posten. De afgelopen periode is duidelijk geworden dat de financiële verantwoording van de provinciale organisatie rammelt. De accountant ondervindt veel moeite in zijn werkzaamheden, omdat er onvoldoende terug gerapporteerd kan worden. Dat moet echt anders. De financiële verantwoording moet op orde.

Concreet:

- ▶ De meerjarenbegroting is structureel sluitend.
- ▶ Om de uitvoering van het provinciale beleid te monitoren, wordt het beleid vertaald in SMART-indicatoren.
- ▶ Reserves en voorzieningen dienen deugdelijk te worden onderbouwd. Er mogen geen structurele uitgaven worden gedekt uit incidentele middelen.
- ▶ Er wordt gewerkt met een goed financieel controlesysteem, waarbij de methode Duisenberg/Van Meenen verder wordt uitgerold.
- ▶ De SGP verwacht van Gedeputeerde Staten transparantie over PM-posten in de raming van budgetten voor grote projecten.

INRICHTER

Een van de belangrijkste kerntaken van de provincie is vaststellen hoe onze omgeving wordt ingericht: de ordening van de ruimte. Met andere woorden: waar komen woningen, bedrijventerreinen en agrarische bedrijvigheid en waar natuur? De provincie heeft de wettelijke taak om een afweging van ruimtelijke belangen te maken. Daarbij is de tweeledige Bijbelse opdracht van 'bouwen en bewaren' richtinggevend. De komende jaren vraagt de invoering van de Omgevingswet bij deze kerntaak veel aandacht.

Inrichting van de ruimte

'Bouwen' wil zeggen dat wij de schepping nuttig moeten gebruiken. 'Bewaren' houdt in dat we geen roofbouw mogen plegen, maar perspectief moeten bieden aan toekomstige generaties. De zogenaamde 'ladder voor duurzame ontwikkeling' is een van de instrumenten om invulling te geven aan ons rentmeesterschap. Eerst moeten nut en noodzaak van nieuwe ingrepen in de ruimte worden aangetoond. Vervolgens moet worden gekeken naar mogelijkheden binnen bestaand stads- en dorpsgebied en in de regio of aangrenzende ruimte. Pas dan kan er onder voorwaarden sprake zijn van de aantasting van open gebied. In de provincie Utrecht hebben we de laatste jaren gezien dat de verdichting van het stedelijk gebied haar grenzen nadert. Gemeenten komen knel te zitten en staan voor de keus om hun kernen te laten vastlopen of om groen op te offeren voor verdere binnenstedelijke verdichting. Wat de SGP betreft is binnenstedelijk groen onmisbaar voor een gezond leefklimaat. Om de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van met name kleine kernen toch te kunnen garanderen, zal er flexibeler moeten worden omgegaan met de rode contouren. Daarbij bepleiten wij een flexibele zone rondom de rode contouren, waarbinnen gemeenten meer vrijheid hebben om naar eigen inzicht verantwoorde uitbreidingen te laten plaatsvinden.

Concreet:

- ▶ We zijn zuinig op (de openheid van) het landelijke gebied. Daarom wordt de ladder voor duurzame ontwikkeling ingezet.
- ▶ Inbreiding en herstructurering verdient in principe de voorkeur boven uitbreiding.
- ▶ Bestaande bebouwing moet soms worden gesaneerd en opnieuw bestemd om ruimtelijke kwaliteitswinst te behalen en daarnaast ook extra woningbouw te realiseren.
- ▶ De SGP wil een onderzoek initiëren naar de effecten van inbreiding op het leefmilieu in dorpen en steden.
- ▶ Om de leefbaarheid, vitaliteit en toekomstbestendigheid van met name kleine kernen te garanderen, is een soepelere omgang met de rode contouren dringend gewenst.

Invoering Omgevingswet

Bij het inrichten van de ruimte zal de Omgevingswet die in 2021 van kracht wordt een belangrijke rol spelen. Deze wet zal naar verwachting de grootste impact hebben bij de aanpassing van werkprocessen door ketensamenwerking/integrale samenwerking. Er is een cultuurverandering nodig. De houding en competentie van medewerkers zal moeten veranderen: men kan en moet over de eigen grenzen kijken, maar ook denken in 'Ja, mits'. Daardoor komen initiatieven vanuit het werkveld meer tot bloei dan bij het afvinken van lijstjes met geboden en verboden. Het is van belang dat Provinciale Staten hiervoor heldere kaders stellen.

Concreet:

- ▶ Maximaal inzetten op ketensamenwerking (gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, GGD, veiligheidsregio).
- ▶ Het 'Ja, mits'-denken vergt een cultuuromslag en geeft initiatieven uit het werkveld de ruimte. De SGP zal zich de komende jaren inzetten om ruimte te creëren voor de realisatie van deze cultuuromslag.
- ▶ De provincie moet terughoudend omgaan met aanscherping van de landelijke normen op allerlei omgevingswaarden. Hiervan kan alleen sprake zijn als deze aangescherpte normen noodzakelijk, haalbaar en betaalbaar zijn.
- ▶ De provincie moet terughoudend omgaan met de mogelijkheid om via instructies en instructieregels het ruimtelijk beleid van gemeenten te sturen. Bestuursovereenkomsten verdienen de voorkeur boven instructieregels.
- ▶ De omgevingsvisie van de provincie moet nauwkeurig afgestemd zijn op de gemeentelijke omgevingsvisies.
- ▶ De ladder voor duurzame ontwikkeling, waterveiligheid, verduurzaming energievoorziening, leefbaarheid kleine kernen en voldoende ruimte voor (duurzame) landbouw zijn onderwerpen die een prominente plek verdienen in de omgevingsvisie.

Ruimte voor wonen

De woningmarkt staat de laatste jaren fors onder druk, waardoor de prijzen explosief zijn gestegen. Daarbij is de trek naar de stad versterkt zichtbaar, terwijl de verdunning van gezinnen zorgt voor een toenemende woningvraag (ook zonder toename van de bevolking). Voor starters is het door al deze ontwikkelingen buitengewoon lastig om de woningmarkt op te komen, terwijl de vergrijzing voor een toenemende behoefte aan seniorenwoningen zorgt. Kortom: de woningvoorraad voldoet niet meer aan de behoefte die er is. Volgens een rapportage van Stec moeten er tot 2027 minstens 45.000 woningen méér worden gebouwd dan gepland om de grote groei bij te kunnen benen. Dat aantal lijkt ontzettend massief, maar in de werkelijkheid is die vraag natuurlijk verspreid over de tientallen kernen van onze provincie. Bijna al die kernen willen heel graag een (kleine) bijdrage leveren aan de groei.

De SGP-fractie ziet liever een organische groei vanuit de kernen dan grote nieuwbouwprojecten bij steden. Deze aanpak lost het tekort aan woningen op en draagt bovendien bij aan de vitaliteit van (kleine) kernen. Concrete voorbeelden van kernen die heel graag een bijdrage zouden leveren, zijn de kernen Zegveld, Kamerik, Westbroek, Maartensdijk en Oudewater. Een grotere kern die al langer vraagt om een bijdrage te mogen leveren, is Wijk bij Duurstede.

Concreet:

- ▶ De grote vraag aan woningen kan het best worden opgelost door organische groei vanuit de kernen.
- ▶ Leefbaarheid van de dorpen verdient aandacht. Om de vitaliteit van kernen te behouden of te verbeteren, is uitbreiding vaak zeer gewenst.
- ▶ De ontwikkeling van Geer III in Wijk bij Duurstede moet mogelijk gemaakt worden.
- ▶ Permanent wonen in recreatiewoningen is in beginsel niet wenselijk, maar soms is maatwerk nodig.

Ruimte voor werken, winkelen en landbouw

Robotisering, automatisering, thuiswerken, flexwerken en zzp'ers zorgen voor een gewijzigde economische dynamiek. De kantorenleegstand is duidelijk en vraagt soms om een (boven)regionale aanpak. De ontwikkelingen gaan ook de agrarische sector niet voorbij. Er is steeds vaker sprake van vrijkomende agrarisch bebouwing (VAB). Toch is onze agrarische sector op Amerika na de grootste exporteur in de wereld, in 2017 goed voor €91,7 miljard. Bovendien is de sector enorm belangrijk voor de voedselvoorziening, de regionale bedrijvigheid en het beheer van het buitengebied. De intensieve veehouderij is voor ons een volwaardige tak van de agrarische sector. Voor een circulaire landbouw is een stevige intensieve tak onmisbaar. Ook de detailhandel bevindt zich in moeilijke omstandigheden. Als de samenleving digitaliseert, digitaliseert ook de detailhandel. Ook dat heeft invloed op de winkelinfrastructuur: er zijn in de provincie Utrecht te veel winkels. Voor de leefbaarheid van stads- en dorpscentra, maar ook voor de leefbaarheid van dorpsgemeenschappen, is een florerende middenstand van eminent belang. Het is daarom verstandig om de winkels in de centra te concentreren. Dit kan eveneens de vergrijzing van kleine kernen tegengaan. Voor webshops met een bezoekmogelijkheid op bedrijventerreinen moet maatwerk worden geleverd. Bedrijventerreinen lopen hier en daar tegen hun eigen grenzen aan. Voor de SGP is uitbreiding van bedrijventerreinen bespreekbaar, zeker waar het gaat om groei van lokale bedrijven.

Concreet:

- ▶ De oplopende leegstand van kantoren moet worden aangepakt, waarbij er ruimte is voor herbestemming en afbraak.
- ▶ Ideale locatie voor (nieuwe) kantoorlocaties is in de nabijheid van assen van openbaar vervoer.
- ▶ De agrarische sector moet ruimte blijven houden om zich te ontwikkelen en te verbreden met gelieerde nevenactiviteiten die passen in het buitengebied. Soms vraagt dit om extra ruimte in het kader van verduurzaming en dierenwelzijn.
- ▶ Om biodiversiteit op het platteland te bevorderen, wordt het natuurvriendelijk beheren van landbouwgronden gestimuleerd. Aanleg van bloemrijke akkerranden, maaien buiten het broedseizoen, vernatting grasland, onbemeste graslandranden, zijn daarvan voorbeelden.
- ▶ De VAB-problematiek wordt voortvarend aangepakt, waarbij aandacht is voor zowel de stoppende boer als voor boeren die hun activiteiten willen voortzetten.
- ▶ Nieuwvestiging mag niet worden uitgesloten. Er moet altijd ruimte zijn voor maatwerk.
- ▶ De SGP bepleit de invoering van een landbouwcheck. Bij ontwikkelingen in het buitengebied wordt vooraf nagegaan welke mogelijkheden er zouden zijn voor agrariërs en welke gevolgen de voorliggende ontwikkelingen hebben op hun bedrijfsvoering.
- ▶ Verkeer aantrekkende bedrijven die niet gelieerd zijn aan de agrarische sector mogen niet substantieel uitbreiden in het buitengebied.
- ▶ Om leegstand te voorkomen zal het aantal vierkante meters detailhandel de komende jaren moeten worden teruggebracht en meer moeten worden geconcentreerd in binnensteden en dorpen.
- ▶ Het bouwen van outletwinkels en andersoortige 'weidewinkels' moet worden tegengaan, met name bij kleine kernen en in het buitengebied.
- ▶ Als herstructurering van bestaande bedrijventerreinen niet kan voorzien in de vraag naar uitbreidingsmogelijkheden, wordt voortvarend gezocht naar nieuwe mogelijkheden. Concreet voorbeeld hiervan is het industrieterrein Haarbrug Noord en Zuid in Bunschoten.
- ▶ Het bedrijventerrein in Woerden vraagt al jaren om uitbreiding, deze uitbreiding heeft de komende periode prioriteit.
- ▶ De provincie faciliteert uitplaatsingen van bedrijven uit kernen naar een bedrijventerrein.
- ▶ Bedrijventerreinen moeten in principe worden ontsloten door rand- of rondwegen buiten de dorps- of stadskernen.

Ruimte voor recreatie

Het stedelijk wonen en de jachtige tijd vragen om rust en recreatieluimte. Het is belangrijk dat er op korte afstand van de stad voldoende recreatiemogelijkheden zijn. Ook in regionaal verband is voldoende ruimte om te recreëren gewenst. Structurele en kleinschalige voorzieningen wegen voor ons zwaarder dan eenmalige en grootschalige (sport)evenementen, zoals de Tour de France en de Vuelta. Onze recreatievoorzieningen dienen primair gericht te zijn op onze eigen inwoners en niet op internationale toeristen.

Concreet:

- ▶ Er dienen voldoende recreatiegebieden te zijn op korte afstand van de stad.
- ▶ De provincie ondersteunt de onderlinge samenwerking binnen het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug.
- ▶ Recreatieknooppunten moeten goed bereikbaar zijn met fiets, openbaar vervoer en auto.
- ▶ Geen provinciaal belastinggeld voor grootschalige (topsport)evenementen.

Ruimte voor water

Water is een vriend en een vijand. In de eerste plaats is de veiligheid van belang, maar ook voldoende ruimte voor zoetwater is belangrijk voor mens, dier, natuur en economie. Voor realisatie van een weerbare samenleving en openbare ruimte zetten we als provincie in op klimaatadaptatie, ofwel aanpassing aan de kansen en knelpunten die klimaatverandering biedt. Provinciale projecten worden klimaatrobuust uitgevoerd met ruimte voor groene groeiplaatsen, waterberging en positief bijdragend aan (binnenstedelijke) leefomgeving. Een goede en groene leefomgeving heeft een preventieve werking op de volksgezondheid door afname van hittestress en overlast. De provincie participeert actief in initiatieven om zoetwatervoorraden strategisch te beschermen en uit te breiden. Er is volgens de gegevens voldoende zoetwater per geheel kalenderjaar, maar het is onvoldoende gespreid over de seizoenen. Dat vraagt om ruimtelijke maatregelen voor tijdelijke opvang.

Concreet:

- ▶ Water en klimaatrobuustheid zijn leidend bij provinciale projecten.
- ▶ We geven prioriteit aan het beheer van voldoende zoetwater, waarbij er wordt gebufferd in natte periodes en schromen niet in strategische voorraden te investeren.
- ▶ De komende jaren wordt in samenwerking met het waterschap werk gemaakt van klimaatadaptatie voor een weerbaar watersysteem en leefomgeving.
- ▶ Bouwplannen moeten worden getoetst op waterrobuustheid.

Ruimte in ondergrond

Er is een toename van activiteiten en functies in de ondergrond. Deze wordt dan ook steeds voller met kabels en leidingen. Dit vraagt om een visie op de ondergrond, in samenspraak met het Rijk. Door de toename van elektriciteitsgebruik, de groter wordende schommelingen in energieopwekking en de ambities van het kabinet om van het gas af te gaan, neemt de druk op ons elektriciteitsnetwerk toe. Dit kan in de nabije toekomst voor grote problemen zorgen. Dit onderwerp verdient daarom onze bijzondere aandacht. In toenemende mate zal ook onderzoek moeten worden verricht naar de effecten van bepaalde activiteiten

op de kwaliteit en de veiligheid van de ondergrond, en de gevolgen hiervan voor het milieu en het drinkwater.

Concreet:

- ▶ Er dient een structuurvisie te worden opgesteld van de ondergrond, dit voor een optimaal ondergrondgebruik.
- ▶ De kennis over de effecten van het gebruik van de ondergrond moet vergroot worden.
- ▶ De afstemming tussen overheden voor de inrichting van de ondergrond moet geoptimaliseerd worden.
- ▶ Er is onderzoek nodig naar de effecten van massaal gebruik van warmtepompen op de bodem.
- ▶ Intrinsieke bodemeigenschappen en aardkundige en archeologische waarden moeten worden behouden.

Ruimte voor natuur

De natuur is noodzakelijk om de soortenrijkdom aan flora en fauna in stand te houden. Ook is de natuur van belang voor het welzijn van mensen. Natuur is niet alleen te vinden in natuurgebieden, maar ook daarbuiten: in steden, op industrieterreinen en op het platteland (de zogenaamde niet-natuurgebieden). Met meer kennis van de natuurwaarde van niet-natuurgebieden kan de provincie een bijdrage leveren aan de bewustwording van de waarde ervan bij onze inwoners. Veel boeren in onze provincie combineren hun bedrijfsvoering met het beheren van natuur. Zij verdienen de steun van onze provincie en geen tegenwerking. Bij de aanleg van nieuwe natuur/natuurbeheer moet kwaliteit vooropstaan. De nadruk moet liggen op biodiversiteit. Soms is het daarom verstandiger om bestaande natuurgebieden op te waarderen dan om nieuwe natuur aan te leggen. Zorg dat de kwaliteit ook gemeten wordt, zodat onderbouwd kan worden aangegeven of nieuwe natuur wel nodig is.

Concreet:

- ▶ De natuurwaarde van niet-natuurgebieden moet inzichtelijk worden gemaakt.
- ▶ Ruilverkaveling (zoals gebeurd is in het Binnenveld) kan zowel natuur als agrarische bedrijven versterken.
- ▶ Agrarisch natuurbeheer moet voldoende aantrekkelijk worden gemaakt, met ruimte voor vakmanschap.
- ▶ De nadruk moet liggen op kwaliteit (biodiversiteit) en niet op de kwantiteit van natuur.
- ▶ Natura 2000-doelen en -regels worden niet strenger gesteld en toegepast dan nodig is.
- ▶ De provincie moet zich houden aan het Akkoord van Utrecht. Het is niet nodig verder te gaan dan de afspraken die hierin zijn gemaakt.

Ruimte voor energie

De SGP staat een nuchter klimaatbeleid van het gezonde verstand voor. Het is onze plicht als rentmeesters goed voor de aarde te zorgen. Dat betekent echter niet dat wij door ons doen en laten de aarde in stand kunnen houden. De maakbaarheidsgedachte van de klimaatpolitiek, soms verworpen tot klimaatreligie, roept terecht weerzin op. De SGP neemt de gevolgen van het menselijk handelen voor deze aarde serieus en we zijn bereid serieuze inzet te leveren voor natuur en milieu. Allereerst moet worden ingezet op consuminderen. Alle energie die niet gebruikt wordt, hoeft ook niet te worden opgewekt. Daarnaast moet het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van CO₂ worden teruggedrongen. Daarvoor zijn alternatieve energievormen nodig. Die transitie moet snel, maar vooral ook weloordacht plaatsvinden. Onderzoek naar de effecten van alternatieve energiebronnen zijn nodig om te voorkomen dat we fouten maken die we later zullen betreuen. In het regeerakkoord zijn ambitieuze maatschappelijke doelen vastgelegd. Het akkoord spreekt specifiek over windenergie op zee en over zonne-energie. De nog lopende opgave van het Rijk om windenergie op land te realiseren, is wat de SGP betreft onwenselijk. Windenergie moet niet op land worden opgewekt. In de provincie Utrecht zijn geen logische plekken om windmolens te vestigen.

In de afgelopen jaren is bovendien duidelijk geworden dat windmolens vrijwel nergens op draagvlak kunnen rekenen van de bevolking. Alternatieve duurzame oplossingen moeten daarom alle kans krijgen. Er is niet één vaststaand alternatief. Wat de SGP betreft zet de provincie Utrecht allereerst in op zonnepanelen op daken in de provincie. Daarnaast moet gewerkt worden aan innovatieve vormen van energieopwekking, bijvoorbeeld uit het oppervlaktewater (TEO). De SGP staat in principe positief tegenover geothermie, maar kijkt met belangstelling uit naar onderzoeken over onbedoelde neveneffecten. Waterstof is een kansrijk alternatief voor niet-duurzame vormen van brandstof. Hoe goed we ons best ook doen, voorlopig zullen we niet genoeg hebben aan circulaire energieopwekking. Daarom pleit de SGP voor serieus onderzoek naar energiewinning uit thorium. Dit is een relatief schone manier van energiewinning en heeft veel potentie. De ambitie om van het gas af te gaan, heeft de sympathie van de SGP. Hierin is het echter wel zaak om het verstand over het gevoel te laten heersen. Nieuwe woningen gasvrij opleveren is een logische stap richting een energie neutrale toekomst, maar oude woningen gasloos maken, is vooralsnog een te dure investering die bovendien zinloos is zolang onze elektriciteit deels door Duitse steenkolen wordt opgewekt.

Concreet:

- ▶ De SGP staat vanuit het principe van rentmeesterschap voor een nuchter klimaatbeleid.
- ▶ Er moet de komende periode opnieuw meer worden ingezet op energiebesparing.
- ▶ Langs (provinciale) wegen wordt ledverlichting ingezet.
- ▶ De SGP steunt onderzoeken naar de (negatieve) effecten van alle vormen van energieopwekking.

- ▶ De SGP stelt voor een energiefonds te faciliteren met behulp waarvan particulieren hun huis kunnen verduurzamen.
- ▶ De provincie Utrecht is ongeschikt voor windenergie. De opgave uit het energie-akkoord moet geïmplementeerd worden met een andere provincie. Daarmee kunnen wij investeren in alternatieven die beter passen bij onze provincie.
- ▶ De SGP is tegen provinciale inpassingsplannen om ongewenste zonneparken alsnog te realiseren.
- ▶ De komende jaren moet zo veel mogelijk ingezet worden op zonne-energie, in het bijzonder ook op (semi-)overheidsgebouwen. Er is nog voldoende dakoppervlak beschikbaar.
- ▶ De overheid moet meewerken aan initiatieven om nieuwe stallen te bouwen in de richting van de zon om een opbrengst vanuit de zonnepanelen te maximaliseren, ook als daarvoor het bouwblok aangepast moet worden.
- ▶ Er moet daarnaast ook werk gemaakt worden van verticaal geplaatste zonnepanelen, bijvoorbeeld tegen geluidsschermen van wegen als de A2.
- ▶ De SGP staat zeer terughoudend tegenover het aanleggen van zonneweides. Deze manier van energieopwekking is weinig efficiënt en heeft grote nadelige gevolgen voor natuur, biodiversiteit, landbouw en ruimtelijke kwaliteit.
- ▶ De provincie Utrecht moet meer geld uittrekken voor innovatieve vormen van energieopwekking, zoals thermische energie uit oppervlaktewater (TEO).
- ▶ In de nieuwe energiemix is het van belang dat zo veel mogelijk alternatieve energiesoorten worden betrokken. Hierin mag thorium niet ontbreken.
- ▶ Er is geen ruimte voor winning van schaliegas.
- ▶ De restwarmte van industriële bedrijven kan lokaal nuttig worden gebruikt. De provincie kan hier een aanjagersrol spelen.

TOEZICHTHOUDER

Behalve eigen taken heeft de provincie ook het toezicht op de gemeenten. Het toezicht is vooral financieel: vanuit de provincie wordt gecontroleerd of de gemeenten hun begroting wel op orde hebben. Daarnaast houdt de provincie toezicht op de waterschappen. Ook de kwaliteit van het openbaar (gemeente)bestuur wordt door de provincie bewaakt, maar de SGP wil geen overmatige bemoeienis van de provincie.

Sterk bestuur gemeenten

Een goed functionerende gemeente kent bestuurlijke stabiliteit, handelt integer, is een organisatie met kwaliteit en voldoende medewerkers en heeft een gezonde financiële huishouding, inspirerend leiderschap en de kracht te veranderen. Verder haakt een goed functionerende gemeente in op samenwerking met inwoners, maatschappelijke partners en medeoverheden. De SGP juicht bestuurlijk partnerschap en bestuurlijke samenwerking tussen gemeenten en provincie zeer toe. Waar nodig moeten de handen in elkaar worden geslagen en zaken gezamenlijk worden aangepakt. In principe staat de SGP negatief tegenover bestuurlijke herindeling of opschaling, tenzij het op basis van een vrijwillige en goed beargumenteerde keuze is. Belangrijk is dat het eigen karakter van de gemeente behouden blijft.

Concreet:

- De provincie stimuleert samenwerking tussen gemeenten, bedrijfsleven en onderwijs. De SGP steunt geen gedwongen fusies van gemeenten.

Waterschappen

Provincies hebben op grond van de kaderrichtlijn water specifieke taken in het waterbeheer. Ze zijn verantwoordelijk voor het beheer van de vaarwegen en het diepe grondwater en zorgen voor voldoende schoon drinkwater en een goede zwemwaterkwaliteit. Ook moet de provincie de natuurwaarden bepalen. De provincie stelt de kaders, de uitvoering ligt bij de waterschappen. Wat de SGP betreft blijft dit ook zo. De waterschappen laten in de praktijk zien dat ze goed toegerust zijn voor hun taak. We zien dan ook geen enkele meerwaarde in een eventuele fusie tussen provincie en waterschappen. In de komende jaren zal de rol van de waterschappen juist groter worden. De waterschappen zullen voorop moeten lopen in de klimaatadaptatie, dit in nauwe samenwerking met gemeenten. De provincie houdt toezicht op het tijdig opstellen van maatregelen die voortvloeien uit de stresstesten. Daarnaast kan het waterschap een rol spelen in circulaire initiatieven. Waterschappen kunnen een bron zijn van grondstoffen, gewonnen uit het rioolwater. Op verschillende plaatsen wordt door de waterschappen gewerkt aan innovatieve vormen van energiewinning.

Concreet:

- ▶ De waterschappen hebben een grote rol in de klimaatadaptatie.
- ▶ We zijn tegen een fusie tussen provincie en waterschappen.
- ▶ Waterschappen kunnen een voortrekkersrol spelen in de transitie naar een circulaire economie.
- ▶ Bij dijkverbeterprojecten dient de provincie een actieve houding te hebben om natuuropgaven ruimtelijk in te passen en te realiseren.

Ruimtelijke kwaliteit

Ruimtelijke kwaliteit en volksgezondheid hangen nauw samen. Bouwen en bewaren betekent ook scherp toezien op de kwaliteit van de natuur, de planten en dieren en de leefomgeving. Bij elke ontwikkeling (investeringen, vergunningverleningen) moet worden nagegaan wat het effect is op het milieu. Ook moeten maatregelen worden getroffen om aantasting van het milieu en de leefomgeving te voorkomen. Dit betekent een streng maar duidelijk milieubeleid voor bedrijven. Als de provincie verantwoordelijk is voor de handhaving moeten er (fysieke aangekondigde en onaangekondigde controles) bij bedrijven plaatsvinden. Met de provincie wordt gezocht naar een maatwerkgerichte oplossing. De provincie moet inzetten op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven; dit kan door meer ruimte te creëren binnen de bestaande regels. Het aanleggen van stevige bufferzones rond grote bedrijventerreinen zorgt voor minder geluids- en stofoverlast voor de omgeving en voor meer milieuruimte binnen het bedrijventerrein.

Concreet:

- ▶ De milieuruimte rond bedrijventerreinen moet worden vergroot door de aanleg van bufferzones.
- ▶ Ons handhavingsbeleid is streng en rechtvaardig en gericht op bescherming van milieu en leefomgeving.
- ▶ De biogascentrale in Bunschoten zorgt al jaren voor overlast. Stevige handhaving is noodzakelijk en er moet op worden ingezet om deze centrale te verplaatsen naar buiten de bebouwde kom.

Milieutoezicht

Bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken, vallen onder het toezicht van de provincie. Als het misgaat, zijn de gevolgen voor de omgeving vaak groot. Het is daarom ter bescherming van de samenleving en de omgeving van belang dat er adequaat toezicht is. De rol van de provinciale overheid ten aanzien van de Brzo (besluit risico's zware ongevallen) - bedrijven gaat terug op artikel 21 van de Grondwet: De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. De

uitvoering van de Brzo-taken (vergunning-verlening, toezicht en handhaving) worden in de regel geregeld via regionale uitvoeringsdiensten. Duidelijke regels in combinatie met strenge handhaving en een toegankelijke toezichtorganisatie geven duidelijkheid aan bedrijven. Zij weten daardoor waar ze aan toe zijn en kunnen rekening houden met wat er van hen wordt verwacht.

Concreet:

- ▶ De regionale uitvoeringsdienst moet goed benaderbaar zijn voor bedrijven voor vraagstukken over de uitleg van milieuregels. Dat bevordert de naleving ervan en geeft ook een goede basis voor adequate handhaving.
- ▶ Provinciale Staten moet jaarlijks de kaders voor de handhaving stellen en daarover geïnformeerd worden.

VERBINDER

De provincie is op allerlei manieren een verbinder. Zo zorgt de provincie ervoor dat u van de ene naar de andere gemeente kunt rijden of varen. De provincie is namelijk verantwoordelijk voor aanleg, onderhoud en veiligheid van provinciale (vaar)wegen. Verder heeft de provincie een rol om digitale verbindingen (snel internet) te laten ontsluiten in het buitengebied. Tot slot verbindt de provincie door bij initiatieven, beleidsontwikkeling en visievorming oog te hebben voor belangen van alle betrokkenen, waarbij de insteek is om zo optimaal mogelijk draagvlak te creëren. Ook de verbinding met de landelijke overheid en Europese instellingen speelt daarin een rol.

Verkeersveiligheid

De provincie moet er alles aan doen wat in haar vermogen ligt om de provinciale wegen goed te onderhouden en zo verkeersveilig mogelijk te maken. Juist op de provinciale wegen gebeuren vaak ernstige ongelukken. Op het lijstje van onveilige wegen van de ANWB (1 of twee sterren) staan nog veel te veel Utrechtse N-wegen. Deze hotspots moeten met grote voortvarendheid worden aangepakt. Als uitgangspunt bij de aanleg en het onderhoud van provinciale wegen moet optimale veiligheid van alle weggebruikers gelden. Locaties waar veel ongelukken voorkomen, moeten met spoed worden aangepakt. Nieuwe uitritten op provinciale wegen moeten zoveel mogelijk worden tegengegaan en de ontwikkeling van nieuwe woonwijken kunnen alleen doorgang hebben als er sprake is van een goede en veilige ontsluiting.

Concreet:

- ▶ Wij streven naar een optimalisering van de verkeersveiligheid, door:
 - ✓ kritisch de oorzaken van verkeersongevallen te blijven volgen;
 - ✓ te zorgen voor goed onderhouden wegen, die optimaal verkeersveilig zijn ingericht;
 - ✓ aandacht te besteden aan preventie via bijvoorbeeld publiekscampagnes;
 - ✓ ruimte te geven aan fietsers: er wordt geld vrijgemaakt voor de aanleg van snelfietsroutes en vrij liggende fietspaden;
 - ✓ meer aandacht voor verkeerseducatie, met name onder ouderen die gebruik maken van E-bikes. Daarnaast opfriscursussen rijvaardigheid en aandacht voor landbouwverkeer op basisscholen;
 - ✓ subsidies voor de aanpak van onveilige situaties op gemeentelijke wegen.

Verkeersdrukke

De toenemende druk op het wegennet wordt veroorzaakt door woon-werkverkeer en recreatief verkeer. Naast de fileproblematiek speelt voor de SGP ook het milieuaspect mee: de schepping ondervindt schade van de toenemende verkeersdruk. Het gebruik van 'smart mobility' en het stimuleren van de fiets als alternatief voor de auto kunnen een bijdrage leveren aan de vermindering van deze druk. Verder moet de provincie zorgen voor voldoende carpoolplekken en P&R-voorzieningen. De parkeersituatie voor vrachtwagens levert op sommige plaatsen een knelpunt op, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. De provincie moet in overleg met gemeenten treden om tot een regionale aanpak en oplossing te komen.

Concreet:

- ▶ Optimaal gebruiksgemak bij het carpoolen moet worden gegarandeerd. Denk aan oplaadpunten en een fietsenstalling.
- ▶ Opzet en uitbreiding van carpoolplekken en P&R-voorzieningen heeft prioriteit, waarbij de belangrijkste verkeersknelpunten met spoed worden opgepakt.
- ▶ We moeten toewerken naar een aantrekkelijk openbaar vervoer dat kan concurreren met de auto.
- ▶ We maken het gebruik van de fiets aantrekkelijker door fietspaden uit te breiden en te verbreden en nieuwe fietspaden aan te leggen.
- ▶ We maken gebruik van 'smart mobility', zoals slimme verkeersregelininstallaties.
- ▶ Omdat veel andere provincies hiermee al verder zijn, moet Utrecht bij hen kennis ophalen, bijvoorbeeld door het organiseren van een Smart Mobility Top.
- ▶ In samenspraak met gemeenten moeten voldoende parkeervoorzieningen gerealiseerd worden voor vrachtwagens. Bij voorkeur buiten de kern.

Lokale knelpunten

Op verschillende plaatsen in de provincie zijn er grote knelpunten op provinciale wegen. Dat kan te maken hebben met de verkeersveiligheid, maar ook met de doorstroming of de afgenomen luchtkwaliteit. Voor de SGP is een goede, veilige en gezonde doorstroming van groot belang. Het is een kerntaak van de provinciale overheid. Daarom zullen we ook de komende tijd aandacht vragen voor concrete knelpunten.

Concreet:

- ▶ De Rijnbrug bij Rhenen moet dringend worden verbreed. Bij de uitwerking van dit voorstel zal de SGP vooral aandacht vragen voor het kruispunt onderaan de brug (N233-N225). Als dit kruispunt niet goed wordt ingericht, is een verbreding van de Rijnbrug voor niets geweest.

- ▶ Een toekomstbestendige oplossing voor de N233 vraagt om een tweede oeververbinding over de Rijn. De provincie Utrecht moet zich blijven hardmaken voor deze lange termijnoplossing.
- ▶ De verbreding van de N233 bij Veenendaal is nodig voor de doorstroming, maar vraagt om nauwkeurige inpassing met het oog op omwonenden.
- ▶ De N225 van Driebergen naar Rhenen loopt door verschillende (kleine) kernen. We willen een toekomstvisie ontwikkelen op deze weg.
- ▶ De inwoners van Maarsbergen moeten goed betrokken worden bij de uitwerking van de ondertunneling van de N226.
- ▶ De N224 vraagt onze aandacht. Allereerst loopt deze weg door Renswoude heen, wat grote gevolgen heeft voor de leefbaarheid van deze kern. Daarnaast heeft de toenemende drukte bij Woudenberg gevolgen voor de leefbaarheid langs de route. Maatregelen tegen geluidsoverlast zijn nodig. In Renswoude moet een rondweg worden overwogen.
- ▶ Wij bepleiten een volwaardige op- en afrit op de A12 bij Maarn. Daarbij moet het regionale wegennet, met name het kruispunt N227-N225 in de kern Doorn, met prioriteit worden aangepakt. Dit betekent concreet een ongelijkvloerse kruising.
- ▶ De veiligheid op de N226 door de kern Woudenberg moet worden verbeterd.
- ▶ De bereikbaarheid van De Bilt moet worden verbeterd. De Soestdijkseweg-Zuid staat nu te veel onder druk. Daarom moeten nieuwe ontsluitingsmogelijkheden worden gecreëerd.
- ▶ De N201 heeft de afgelopen jaren veel aandacht gevraagd. De komende jaren moet er aan echte oplossingen worden gewerkt.
- ▶ Er wordt al jaren gediscussieerd over de snelheid op de Zuilense Ring. Wat de SGP betreft wordt de snelheid zo snel mogelijk verlaagd naar 80 kilometer per uur. Dit is nodig om de veiligheid te verbeteren en vooral de gezondheid van omwonenden te bevorderen door de uitstoot van fijnstof terug te dringen.
- ▶ In samenwerking met Zuid-Holland wordt inzet geleverd om de N214 door te trekken naar Leerdam.
- ▶ De N210 staat sterk onder druk door de slechte ontsluiting op de A2 in zuidelijke richting en door het vele regionale verkeer richting Zuid-Holland.

Openbaar Vervoer

De provincie is verder verantwoordelijk voor het regionale openbaar vervoer. Wat ons betreft moet de provincie zorgen voor een betaalbaar en toegankelijk ov, waarbij aandacht moet zijn voor de leefbaarheid van de kleine kernen in het landelijk gebied. Hiervoor kan de provincie ook gebruik maken van alternatieven, zoals de buurtbus. Om de luchtkwaliteit met name in de steden te verbeteren, moet de provincie het gebruik van elektrisch busvervoer bevorderen. Vanuit de ervaring van de afgelopen jaren willen we in de volgende concessie meer ruimte voor tussentijdse aanpassingen en minder strak sturen op een vooraf vastgesteld budget. Zo kunnen situaties zoals we die in Leusden hebben gezien worden voorkomen. Bij toekomstige aanbestedingen gelden daarom de volgende uitgangspunten:

betaalbaar, voldoende, toegankelijk, gebruiksvriendelijk en kwalitatief goed openbaar vervoer. Het moet mogelijk blijven om voor specifieke gebieden maatwerk te leveren. Daarbij moet een afweging plaatsvinden tussen prijs en geleverde kwaliteit.

Concreet:

- ▶ Goede toegankelijkheid en de veiligheid van het openbaar vervoer dienen te zijn geborgd.
- ▶ De (digitale) communicatie en afstemming tussen openbaar vervoervoorzieningen moet worden verbeterd.
- ▶ Het openbaar vervoer moet goed toegankelijk zijn voor mindervaliden.
- ▶ Naast de aanwezigheid van een kernnet, kan meer gewerkt worden met vraaggestuurd vervoer.
- ▶ Het past bij een zelfredzame samenleving om burgerinitiatieven te stimuleren die lokaal vervoer realiseren.
- ▶ Bij de concessieverlening zetten we in op:
 - ✓ Goede betrokkenheid van gemeenten, scholen en andere belanghebbenden bij het vervoersplan;
 - ✓ Voldoende ruimte voor tussentijdse aanpassingen;
 - ✓ Een realistische budgettraming, zonder het budget voor een periode van meerdere jaren definitief vast te stellen;
 - ✓ Duurzamer busvervoer, bijvoorbeeld elektrisch.
- ▶ We zetten de komende periode in op verbeteringen in het OV-netwerk voor de volgende plaatsen:
 - ✓ Betere bereikbaarheid van de Uithof vanuit de regio;
- ▶ Versterking verbinding Woudenberg-Uithof;
- ▶ Versterking verbinding Houten-Uithof;
- ▶ Versterking verbinding Bilthoven-Uithof;
 - ✓ Meer Noord-Zuidverbindingen (bijv. Amersfoort-Woudenberg-Leersum);
 - ✓ De bereikbaarheid van Leusden-Centrum Zuid blijft onze aandacht hebben;
 - ✓ Verbetering bereikbaarheid kernen in De Ronde Venen. Sinds de nieuwe concessie is de bereikbaarheid van het industrieterrein in Mijdrecht en de verbinding tussen Abcoude en Mijdrecht slecht. In een nieuwe concessie moeten deze problemen opgelost worden.
- ▶ De provincie houdt scholierenlijnen in stand.

Snel internet buitengebied

Snel internet (zoals glasvezel) is een belangrijke digitale voorziening voor de maatschappij. Het zorgt voor sociale en maatschappelijke participatie en versterkt het leef- en vestigingsklimaat voor zowel bewoners als bedrijven. Snel internet is dan ook niet meer weg te den-

ken uit onze samenleving. Iedereen moet hiervan gebruik kunnen maken ten behoeve van particulier en zakelijk gebruik. In sommige buitengebieden is nog geen snel internet voorhanden. De provincie faciliteert en stimuleert daarom onderzoeken en initiatieven die erop gericht zijn snel internet te ontsluiten. Daarbij weegt de provincie zorgvuldig de kosten die met genoemde initiatieven gemoeid zijn. De baten moeten in redelijke verhouding staan tot de te maken kosten. In de afgelopen jaren zijn er in de provincie Utrecht grote stappen gezet om internet toegankelijk te maken in het buitengebied. In de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden moet er op dit terrein nog veel gebeuren. De komende jaren zal de provincie zich daarom speciaal moeten richten op de kernen en het buitengebied van de voormalige gemeenten Leerdam en Zederik.

Concreet:

- ▶ Snel internet moet beschikbaar komen voor het hele buitengebied.
- ▶ De provincie faciliteert en stimuleert initiatieven die bijdragen aan deze doelstelling.
- ▶ Per situatie worden de kosten afgewogen tegen de baten.
- ▶ Speciale inzet voor de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden.

Mobiliteit bedrijven

De mobiliteit van personen en goederen moet goed geregeld zijn. Belangrijk is een integraal beleid, waarbij een goede afweging plaatsvindt tussen bereikbaarheid over de weg, via het openbaar vervoer en via water. Regionale afstemming van bedrijvigheid is van belang. De SGP juicht toenemend personenvervoer over het spoor van harte toe. Ook goederenvervoer per spoor vindt de SGP een goede zaak. In bepaalde gevallen verdient vervoer over water echter de voorkeur. Wij pleiten daarom voor de ontwikkeling van een visie op bedrijven aan het water. Er moet onderzocht worden hoe bedrijvigheid aan het water mobiliteitsproblemen kan verlichten. De SGP vraagt aandacht voor negatieve gevolgen (zoals geluidsoverlast en schade door trillingen) van spoorverbindingen en de onveiligheid van de omgeving rondom de spoorverbindingen. De SGP vindt dat het vervoer van gevaarlijke stoffen door woongebieden vanwege de veiligheid zo veel mogelijk moet worden geweerd.

Concreet:

- ▶ Goede ontsluiting van bedrijven op de infrastructuur (wegen, spoor, water en openbaar vervoer).
- ▶ Er moet een visie ontwikkeld worden over de kansen van bedrijvigheid aan het water.
- ▶ Gevaarlijke stoffen worden buiten steden en woongebieden vervoerd.

Binnenvaart

De SGP draagt de binnenvaartsector een warm hart toe. Het gaat om een belangrijke economische sector en ze kan zorgen voor een ontlasting van het verkeer op de wegen. De provincie heeft dan ook als taak om de binnenvaart zoveel mogelijk te faciliteren. Hierbij denken wij aan goede en voldoende havenfaciliteiten, maar ook aan veilige en goed onderhouden provinciale vaarwegen en aan het realiseren van voldoende stroom- en watervoorzieningen voor scheepvaartverkeer langs de provinciale wateren. Nu het varende ontgassen is verboden, dient er gezorgd te worden voor een alternatief. Er moet daarom onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheid van ketelligplaatsen aan het Amsterdam-Rijnkanaal. De provinciale sluizen en bruggen verkeren in een goede staat van onderhoud en de bedieningstijden worden afgestemd op de lokale situatie. Het afmeren van particuliere boten in provinciale wateren is mogelijk, mits dit de veiligheid voor het scheepvaartverkeer niet in gevaar brengt.

Concreet:

- ▶ We faciliteren de binnenvaart door goede en voldoende havenfaciliteiten.
- ▶ Er moeten langs de provinciale wateren voldoende stroom- en watervoorzieningen zijn.
- ▶ Onderzoek naar ketelligplaatsen aan het Amsterdam-Rijnkanaal.
- ▶ Afmeervoorzieningen voor particulieren zijn mogelijk, mits de veiligheid voor het scheepvaartverkeer niet in gevaar wordt gebracht.
- ▶ De begroeiing van waterplanten in het Randmeer zorgt voor veel overlast. Deze dient te worden aangepakt en beheersbaar te blijven.

Beschermers

Het 'bewaren' van de aarde is een opdracht voor de mensheid. De provincie speelt daar een belangrijk rol in. Bij het inrichten van de aarde, het 'bouwen', wordt rekenschap gegeven van het nuttig gebruik van de schepping en rekening gehouden met de draagkracht van de schepping. Tevens is de provincie de 'beschermheer' en regisseur van het landschap. De provincie weegt daarbij de belangen af tussen natuur, agrarisch en economisch gebruikt gebied en infrastructuur.

Natuur

De provincie heeft de Wet Natuurbescherming omgezet in provinciaal beleid. Dit houdt in dat de provincie verantwoordelijk is voor vrijwel alle ontheffingen, vergunningen en meldingen op basis van bovengenoemde wet, maar ook voor handhaving en uitvoering van het natuurbeleid. Daarbij moet een goede en rechtvaardige afweging worden gemaakt tussen natuurdoelen, soortenbescherming en economisch gebruik van het landschap. Het faunabeheer (dieren) wordt vormgegeven middels wildbeheereenheden. Faunabeheer is nodig om verspreiding van parasieten (sommige dierziektes zijn gevaarlijk voor mensen) tegen te gaan, exoten te weren, te grote wildpopulaties te voorkomen, schade aan infra-

structuur en dijken te voorkomen en gewasschade voor agrariërs te beperken. Een continue afweging van faunabeheermethoden is noodzakelijk. De jacht maakt daar een wezenlijk onderdeel van uit. Op dit moment zien we overal in de provincie overlast door de veel te grote populatie van ganzen. Niet alleen de agrarische sector, maar ook de natuur lijdt onder deze overlast. Daarom moet er ruimte zijn voor jagers om ganzen te bejagen. Op dit moment is het niet toegestaan de ganzen in de winter te jagen. Om de populatie op een goede manier te beheren, is dat echter wel noodzakelijk. De SGP wil zich speciaal inzetten voor weidevogels. Verdere stimulering van een goed weidevogelbeheer in de landbouw is daarvoor noodzakelijk. De afgelopen jaren is er echter veel te weinig gedaan aan predatoren (natuurlijke vijanden), zoals vossen. Vossen en kraaien zijn een grote bedreiging voor de weidevogels. Daarom moeten ook deze diersoorten beter worden beheerd.

Concreet:

- ▶ De provincie zorgt voor een vlotte vergunningsverlening in het kader van de natuurwet.
- ▶ De provincie zorgt voor een adequate bestrijding van stroperij. Dit voorkomt het onnodig doden van dieren en bevordert de veiligheid in het buitengebied.
- ▶ De provincie spant zich ervoor in om de BOA's in het buitengebied op een goede manier uit te rusten. Bewapening, zo nodig met vuurwapens, is nodig om gevaarlijke situaties voor onze mensen in het veld te voorkomen. Het kan niet zo zijn dat we onze mensen met handboeien en een vriendelijke glimlacht het buitengebied insturen om drugsdumping op te sporen.
- ▶ We zullen moeten investeren in BOA-capaciteit, om te voorkomen dat BOA's alleen op pad worden gestuurd.
- ▶ Er moet meer geld worden vrijgemaakt voor de ondersteuning van particuliere organisatie die BOA's die in dienst hebben.
- ▶ Het registreren van schade aan dijken door wild (graafschade) is belangrijk en geeft een juridische basis voor doeltreffende bestrijding van deze schades die de veiligheid in gevaar kunnen brengen.
- ▶ Om een juist beeld te krijgen van schade is het in het algemeen belangrijk dat schade gemeld wordt. De provincie dient zich hiervoor in te zetten.
- ▶ Het aantal ganzen, en de bijbehorende schade aan gewassen, is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Ook natuurbeheerders zien problemen. De SGP vindt dat juist in de winterperiode op ganzen moet kunnen worden gejaagd.
- ▶ Hulpmiddelen, als elektronische lokmiddelen, kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan effectieve en diervriendelijke jacht of schadebestrijding. Hier moet voldoende ruimte voor zijn.
- ▶ De provincie zorgt voor een toegankelijk loket/portaal voor het melden van gewasschade en voor het adequaat afhandelen daarvan.
- ▶ Er moet voldoende compensatie zijn voor boeren die getroffen worden door wildschade.

- ▶ De behandelbijdrage voor het melden van gewasschade moet worden afgeschaft.
- ▶ Weide- en akkervogels moeten worden beschermd tegen predatoren zoals vossen en kraaien. De nachtelijke jacht op vossen dient voldoende ruimte te krijgen: ook buiten het broedseizoen en in een ruime cirkel rond weidevogelgebieden.

Waterveiligheid

Provincies hebben specifieke taken in het waterbeheer, namelijk het toezien op de kwaliteit van het door de waterschappen uitgevoerde waterbeleid. Dit gaat zowel over kwaliteit van het water als over de bescherming tegen water (waterveiligheid). Naast het beschermen van de samenleving en het milieu voor invloeden die de mens veroorzaakt, heeft de provincie ook het toezicht op het Waterschap. Daarbij wordt gelet op het goed en doelmatig beschermen van burgers tegen gevaren voor het water - van buitenaf (zee en rivieren) en van binnenuit (regenwater). Het normeren, herstellen en in stand houden van secundaire waterkeringen is jarenlang buiten beeld gebleven. Provincies en waterschappen zijn bezig met een inhaalslag. Het is daarom van groot belang dat de provincies erop toezien dat dit ook adequaat wordt doorgezet, zodat binnen nu en 4 jaar ook alle secundaire waterkeringen zijn genormeerd en gecontroleerd en er plannen liggen om de eventuele geconstateerde tekortkomingen te herstellen.

Concreet:

- ▶ De komende jaren wordt de inzet om meer te doen met medicijnresten in het afvalwater verder gestimuleerd en gefaciliteerd.
- ▶ Versterking van dijken is een belangrijke provinciale taak die de aandacht verdient. Daarbij moet er speciale aandacht zijn voor de Grebbedijk.

Het Groene Hart

Als er één regio is die de komende jaren extra aandacht verdient van de provincie is het wel het Groene Hart. Er zal de komende jaren echt werk geleverd moeten worden om de bodemdaling in het veenweidegebied te remmen. Bodemdaling vormt een grote bedreiging voor de leefbaarheid van het Groene Hart, voor het voortbestaan van de agrarische sector en draagt bovendien voor een substantieel deel bij aan de CO₂-uitstoot in onze provincie. Bij de oplossing van dit probleem is het zaak om voortvarendheid gepaard te doen gaan met realisme: het volledig onder water zetten van het Groene Hart is geen optie.

Concreet:

- ▶ De agrarische sector moet actief worden betrokken bij het uitwerken van de oplossingsrichtingen voor bodemdaling.
- ▶ Er moet stevig worden geïnvesteerd in de veel belovende onderwaterdrainages.
- ▶ Er moet meer geld beschikbaar komen voor innovatie en onderzoek.

Milieu

De schepping dient zorgvuldig beheerd te worden, wij hebben haar immers in bruikleen. Dat wil zeggen dat we het kwetsbare milieu moeten beschermen en zorg moeten dragen voor de gezondheid van mens en dier. Het milieu mag hierbij niet het sluitstuk zijn. Actuele thema's zijn luchtkwaliteit, verduurzaming energievoorziening en eigen gedrag. De provincie heeft in de afgelopen jaren gewerkt aan een plan van aanpak voor het verbeteren van de luchtkwaliteit. De provincie beschikt over een vrij breed instrumentarium om maatregelen te nemen die de luchtkwaliteit verbeteren. Zij beheert de provinciale wegen en is verantwoordelijk voor de concessieverlening van het openbaar vervoer. Ook gaat de provincie over de vergunningen voor (zwaar) milieubelastende bedrijven. Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) biedt handvatten om dit thema op regionaal niveau te concretiseren. De provincie moet haar coördinerende rol bij knelgevallen in de landbouw of de infrastructuur voortvarend oppakken. Er moet hierbij wel de bereidheid zijn om problemen op te lossen; de landbouw mag niet 'uitgerookt' worden. Verduurzaming van de energievoorziening is primair een nationaal speerpunt, maar werkt door in het provinciaal beleid. Het uitgangspunt daarbij is de Trias Energetica, een strategie met drie stappen: verminder het energiegebruik, maak gebruik van duurzame bronnen en zet fossiele brandstoffen zo efficiënt mogelijk in. De provincie moet op het gebied van duurzaamheid het goede voorbeeld geven. Niet alleen het beleid, maar ook de eigen bedrijfsvoering dient duurzaam te zijn.

Concreet:

- ▶ We gaan door met de verbetering van de Utrechtse luchtkwaliteit, waarbij we toewerken naar het halen van de WHO-normen.
- ▶ De provincie draagt bij aan initiatieven vanuit de regio Food Valley om de uitstoot van fijnstof (in de agrarische sector) terug te dringen.
- ▶ Geluidsoverlast wordt bestreden door de aanleg en het onderhoud van een duurzaam wegdek.
- ▶ Wegverlichting kan worden verminderd, waar dit wat de veiligheid betreft verantwoord is.
- ▶ Toepassing van LED-verlichting langs de wegen moet worden uitgebreid. Dit moet, waar mogelijk, worden meegenomen bij de reguliere vervanging.
- ▶ We bevorderen een betere benutting van bermgras als grondstof voor vezels, biogas of biochemicalïën.

- ▶ De provincie streeft ook zelf naar een energieneutrale bedrijfsvoering.
- ▶ Duurzame inkoop en aanbesteding van goederen en diensten is de norm. Daarbij wordt zoveel als mogelijk een Social Return on Investment (SROI) opgenomen.
- ▶ Digitalisering waar mogelijk, papiergebruik waar nodig.
- ▶ Dienstvoertuigen moeten rijden op milieuvriendelijke brandstof of elektriciteit.
- ▶ Er moeten voldoende vulpunten zijn voor alternatieve brandstof voor auto's.
- ▶ Er moeten voldoende carpoolplaatsen zijn op relevante plaatsen in de provincie.

Cultureel erfgoed en cultuureducatie

De SGP hecht veel belang aan het behoud en de benutting van ons cultureel erfgoed (monumenten, cultuurlandschappen, voorwerpen, enz.). Het is belangrijk dat dit erfgoed zowel fysiek als digitaal goed toegankelijk is. De SGP vindt het belangrijk om de cultuurhistorie breed uit te dragen. Een land dat zijn geschiedenis niet kent, heeft geen toekomst. Het is belangrijk om de geschiedenis van de provincie ook bij de jeugd onder de aandacht te brengen. Ook bibliotheken vragen betrokkenheid van de provincie. Deze culturele voorzieningen zijn onmisbaar voor een toegankelijke informatievoorziening. De SGP wijst het aanbod van producten die strijdig zijn met Gods Woord af. Cultuur is primair aan de markt. Alleen als er sprake is van een belangrijk stukje cultureel erfgoed kan de provincie bij dreigende problemen eventueel bijspringen met een revolverend fonds, een langlopende lening. De erfgoedparels kunnen met behulp van cofinanciering ook subsidie ontvangen. In al deze financiering geldt dat de betaler meedenkt in het beleid.

Concreet:

- ▶ Musea moeten laagdrempelig zijn en archeologische vondsten moeten toegankelijk zijn voor een breed publiek.
- ▶ Van culturele instellingen die gebruik maken van een provinciale subsidie mag verwacht worden dat zij ook een lesprogramma ontwikkelen voor basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs.
- ▶ In deze tijd van ontlezing is het open houden van bibliotheken in kleine kernen belangrijk.
- ▶ Vorming van ketens van culturele attracties is een goede manier om het monumentenbeleid te versterken.
- ▶ Er is speciaal aandacht voor het rijke religieuze erfgoed binnen de provincie Utrecht, zoals de Domtoren.
- ▶ De komende periode hebben we speciale aandacht voor het behoud van molens. In de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden nemen de molens een prominente plaats in in het cultureel erfgoed.
- ▶ De haven van Spakenburg met de bijbehorende botterwerf moet als beeldbepalend element van deze gemeenschap behouden blijven. Dit geldt ook voor het varend erfgoed rondom deze haven.

STIMULATOR

Een gezonde en sterke (regionale) economische ontwikkeling is onmisbaar. De provincie moet primair goede voorwaarden en ruimte scheppen waarbinnen het bedrijfsleven zich op een verantwoorde wijze kan ontwikkelen. Dit is noodzakelijk voor voldoende werkgelegenheid en leefbaarheid. De Bijbelse opdracht van rentmeesterschap, waarbij iedereen zijn of haar verantwoordelijkheid vorm en inhoud kan geven, moet daarin tot zijn recht komen. In dat principe past de transitie van een 'vuurwerkeconomie' naar een circulaire economie. De SGP vindt dat maatschappelijk bewust en duurzaam ondernemen moet worden gestimuleerd. De provinciale overheid kan een belangrijke taak hebben bij het samenbrengen van het onderwijs en het bedrijfsleven.

Naar een circulaire economie

Economische ontwikkeling is geen doel op zich. Economische vraagstukken moeten altijd in samenhang met andere beleidsvelden worden beoordeeld, zoals infrastructuur, woningbouw en milieu. De overheid moet duidelijke grenzen stellen: geen onnodig ruimtebeslag, geen uitbuiting van de aarde en geen roofbouw op de aarde, zodat toekomstige generaties ook mogelijkheden tot leven wordt geboden. In het kader van ons rentmeesterschap is het van belang dat we onze economie omzetten naar een circulaire economie. We moeten af van de 'vuurwerkeconomie', waarbij het korte moment van genieten centraal staat. De SGP is tegenstander van de vierentwintigurseconomie en voorstander van een werkweek waarin de zondag als rustdag wordt geëerbiedigd, zoals deze door onze Schepper al vanaf het begin van de schepping is ingesteld. De samenleving moet haar collectieve rustmomenten koesteren en bevorderen om het sociale gezinsleven te stimuleren.

Concreet:

- ▶ We zijn zuinig op de zondag als rustdag Bij de aanbesteding van projecten wordt werken op zondag uit principe vermeden.
- ▶ De provincie stimuleert de transitie naar een circulaire economie.
- ▶ In 2030 moet de provincie Utrecht voor 50% circulair zijn. Hiervoor zijn grotere stappen nodig dan die nu gezet worden.
- ▶ In de transitie naar een circulaire economie geeft de provincie het goede voorbeeld door infrastructuur circulair aan te leggen en eigen gebouwen circulair te bouwen.
- ▶ We staan voor minder en/of eenvoudigere regels en een snelle vergunningverlening.
- ▶ Toezicht op de wet- en regelgeving moet uitgevoerd worden door een adequaat handhavingsprogramma dat is afgestemd op de verantwoordelijkheid van het bedrijf.
- ▶ Europese fondsen dienen optimaal te worden benut.
- ▶ Bedrijvigheid moet regionaal worden afgestemd, maar daarbij mag de lokale situatie niet uit het oog verloren worden. Maatwerk moet altijd mogelijk zijn.

Economisch beleid

Op dit moment heeft de provincie Utrecht haar economisch beleid uitbesteed aan de Economic Board Utrecht (EBU). Uit een onderzoek van de Rekenkamer is gebleken dat de Provinciale Staten hierdoor vrijwel geen invloed meer hebben op het economisch beleid. EBU krijgt kaders mee, maar over de concrete invulling kan niet worden gecorrespondeerd. In de praktijk heeft de provincie alleen zeggenschap via de Board waarin naast de gedeputeerde nog 29 andere partners zitting hebben. De SGP pleit ervoor deze 'nieuwe manier van werken' bij de evaluatie die gepland staat terug te draaien en de invulling van ons economisch beleid weer terug te leggen bij de provincie. Zo hebben we weer zeggenschap over ons economisch beleid en kunnen we beter sturen. Negatief gevolg van de huidige structuur was ook dat de regio Food Valley te weinig steun kreeg van de provincie Utrecht. Het is te gek voor woorden dat in het ICT-project van Veenendaal meer Gelders geld zit dan Utrechts geld. Bij de evaluatie van het beleid zal er dus een betere verdeling moeten komen tussen de EBU (die zich in de praktijk met name richt op de stad Utrecht) en de regio Food Valley.

Concreet:

- ▶ De regie over ons economisch beleid wordt teruggehaald naar de provincie.
- ▶ De ongelijkheid tussen EBU en Food Valley wordt rechtgetrokken door structurele budgetten ter beschikking te stellen aan Food Valley.

Food Valley

De regio Food Valley heeft de afgelopen jaren structureel te weinig aandacht gehad van de provincie Utrecht. Door onze inzet is er in 2018 voor het eerst budget vrijgemaakt voor concrete projecten van Food Valley. De komende jaren moet er wat ons betreft structureel meer geld ter beschikking worden gesteld aan deze regio. We stellen voor dat de provincie Utrecht daadwerkelijk gaat participeren in de regio Food Valley. In deze regio worden prachtige projecten uitgerold die heel goed aansluiten bij de doelstellingen van onze provincie. Ook vanuit het Rijk worden de ontwikkelingen in Food Valley met belangstelling gevolgd. Sommige projecten van Food Valley vragen om aanpassing van ons provinciaal beleid. Zo past de toepassing van de Menukaart op dit moment niet in het beleid van onze Structuurvisie. De SGP is graag bereid het initiatief te nemen om ons beleid op dit soort punten aan te passen.

Concreet:

- ▶ De provincie Utrecht gaat participeren in de regio Food Valley.
- ▶ De provincie Utrecht pakt haar rol in de ontwikkeling van Veenendaal als ICT-stad.
- ▶ De provincie Utrecht moet zich aansluiten bij het Manifest van Salenstein.

- ▶ Het beleid in de Menukaart van Food Valley past in deze regio en wordt in ieder geval voor deze regio overgenomen in ons ruimtelijk beleid.
- ▶ De provincie Utrecht draagt bij aan projecten om de uitstoot van fijnstof in de agrarische sector terug te dringen.
- ▶ De provincie Utrecht draagt bij aan projecten die werken aan een circulaire landbouw.

Landbouw

De land- en tuinbouw vormt een belangrijke sector in onze provincie. De agrarische sector levert een zeer essentiële bijdrage op het gebied van de export en is van belang voor de voedselvoorziening. De landbouw heeft grote waarde; niet alleen economisch, maar ook vanwege de grote rol in de inrichting van het landschap. De agrarische sector (tuinbouw, akkerbouw en veehouderij) staat echter onder druk door schaalvergroting, verstedelijking, bodemdaling en regelgeving. Ook internationale ontwikkelingen, zoals het Europese landbouwbeleid en natuurbeleid, spelen een rol. Dat heeft gevolgen voor de agrarische ondernemer, terwijl vooral deze sector het landschap in al zijn diversiteit heeft vormgegeven en onderhouden. De landelijke landbouwvisie wijst de landbouw een goede richting: die van de kringlooplandbouw. Voor de SGP is een circulaire landbouw het streven. Daarbij is het goed om de ketens zo kort mogelijk te houden, maar het zou een gemiste kans zijn om de internationale keten te laten liggen. Wat dat betreft biedt de intensieve veehouderij kansen. Wat de SGP betreft krijgt de (intensieve) veehouderij kansen om te investeren en te verduurzamen.

Concreet:

- ▶ De onderzoeksmogelijkheden naar en het toepassen van nieuwe, verantwoorde, technologieën worden bevorderd.
- ▶ Hergebruik van bestaande boerderijen verdient de voorkeur boven nieuwbouw. Nieuwvestiging is echter niet uitgesloten.
- ▶ De SGP stimuleert de verdere ontwikkeling naar een circulaire landbouw. Hierbij blijft ruimte voor de intensieve veehouderij.
- ▶ Er moet voldoende ruimte zijn voor innovatie en kwalitatieve ontwikkelingen van de agroclusters.
- ▶ We hebben aandacht voor milieu, verduurzaming en dierenwelzijn.

Onderwijs en arbeidsmarkt

Onze provincie moet een goed vestigingsklimaat bieden voor mensen en bedrijven. Onderwijs en kenniscentra zijn daarin erg belangrijk. Bedrijven hebben goed opgeleide krachten nodig en kunnen soms onvoldoende gekwalificeerde mensen aantrekken; dit geldt voornamelijk voor technisch personeel. De provincie moet zich nadrukkelijk inzetten om

een bijdrage te leveren aan het samenbrengen van onderwijs, bedrijfsleven en arbeidsmarkt. We hebben jonge mensen nodig – niet alleen als arbeidskrachten maar ook voor de leefbaarheid. Wij vinden dat de provincie zich actief moet blijven inzetten voor het onderwijs. Bereikbaarheid en kwaliteit van het onderwijs zijn belangrijk. Innovaties in opleidingen en kennisinstituten moeten worden gestimuleerd. Dat kan door opleidingen aan te bieden die passen bij het karakter van de provincie. In dit beleid mogen de praktisch geschoolden niet worden vergeten. (V)MBO-ers zijn van ongekend grote betekenis voor onze maatschappij. Zonder deze mensen hebben we geen huizen, geen eten en geen infrastructuur.

Concreet:

- ▶ Initiatieven om bedrijfsleven en onderwijs beter op elkaar af te stemmen moeten worden gestimuleerd.
- ▶ Er is een schrijnend tekort aan vakmanschap, met name in de technische sector. De provincie vervult hierin een stimulerende rol.
- ▶ Er komt meer aandacht voor praktisch geschoolden. Zij verdienen meer waardering dan ze nu krijgen.
- ▶ In het kader van Veenendaal ICT-stad steunt de provincie het ICT-onderwijs in de regio Food Valley.
- ▶ Participatie van achterstandsgroepen moet worden bevorderd.

Toerisme

Het is belangrijk om, waar mogelijk, in te spelen op de behoeften van de toerist. Recreanten willen rust en beleving en hiervoor is de toegankelijkheid van de natuur belangrijk. Dat kan samengaan, mits duidelijk is wat waar mag en kan. Wij willen een uitgebreid wandel- en fietsnetwerk bevorderen. Het is belangrijk om onderscheidend te zijn, ook wat betreft exclusiviteit in voedsel en slaapplekken. De sector voor recreatie en toerisme kan op het platteland voor veel inkomsten zorgen en is belangrijk voor een vitaal platteland. De provincie speelt een voorwaardenschepende rol ten aanzien van recreatievoorzieningen. Deze mogen geen afbreuk doen aan de Bijbelse waarden, zoals zondagsrust en zedelijke normen. Ook mogen ze geen belemmering zijn voor agrarische activiteiten; ze moeten juist een waardevolle toevoeging vormen. Zo spelen streekproducten in op de behoeften van de toerist en zorgen ze voor inkomsten.

Concreet:

- ▶ Aanwezige natuur en platteland kunnen gebruikt worden voor de versterking van het toerisme als daarmee geen agrarische activiteiten worden belemmerd en de natuur geen onevenredige schade wordt toegebracht.

- ▶ De informatievoorziening voor toeristen wordt versterkt door middel van VVV's en mobiele applicaties.
- ▶ De wandel- en fietsroutes in de provincie moeten worden uitgebreid.
- ▶ De toenemende druk op kernen zoals bijvoorbeeld Tull en 't Waal moet worden verminderd.
- ▶ We stimuleren kwaliteit en exclusiviteit in voedsel en slaapplekken.

Regionale omroepen

De SGP vindt dat regionale omroepen van belang zijn voor het zelfbewustzijn van de regio. De SGP wil de regionale omroep vooral faciliteren voor het brengen van regionaal nieuws en het belichten van de achtergronden daarvan. Het belang van adequate, kwalitatieve journalistiek op regionaal niveau neemt toe onder invloed van decentralisatie van overheidstaken. De gelden van de overheid moeten dan ook zodanig zijn dat de functie van de verbreiding van regionaalnieuws voldoende in stand kan blijven. De SGP bepleit een intensievere onafhankelijke onderzoeksjournalistiek, vooral ook op lokaal niveau. De regionale omroepen dienen ook de functie van rampenzender te hebben.

**VOOR EEN GEZONDE
PROVINCIE
UTRECHT!**

20 maart

SGP

Gezond
idee!

sgp@provincie-utrecht.nl • T 06 83346324 • [Twitter.com/sgputrecht](https://twitter.com/sgputrecht) • Facebook: [sgputrecht](https://www.facebook.com/sgputrecht)

CAMPAGNEWEBBSITE: WWW.HETBESTEVOORUTRECHT.NL